

Väljaandja: Riigikogu
Akti liik: välisleping
Teksti liik: algtekst
Jõustumise kp: 26.08.2014
Avaldamismärge: RT II, 28.11.2011, 4

[Vaata digitemplit](#)

Eesti Vabariigi valitsuse ja Kasahstani Vabariigi valitsuse vaheline investeringute soodustamise ja vastastikuse kaitse leping

Vastu võetud 20.04.2011

[Investeringute soodustamise ja vastastikuse kaitse lepingute ratifitseerimise seadus](#)

[Välisministeeriumi teadaanne välislepingu jõustumise kohta](#)

Eesti Vabariigi valitsus ja Kasahstani Vabariigi valitsus (edaspidi *lepingupoole*),

soovides suurendada majanduskoostööd seoses ühe lepingupoole investorite investeringutega teise lepingupoole territooriumil;

tunnistades, et nimetatud investeringute edendamine ja vastastikune kaitse soodustab erakapitali liikumist ning lepingupoolte majandusarengut;

nõustudes, et stabiilne investeerimiskeskond aitab tõhustada majanduslike ressursside kasutamist ja parandada elatustaset;

on kokku leppinud järgmises.

ARTIKKEL 1

Mõisted

Lepingus kasutatakse järgmisi mõisteid.

1. *Investor* – mõlema lepingupoole puhul:

a) füüsiline isik, kes on ühe lepingupoole kodanik ja kes investeerib teise lepingupoole territooriumil;

b) juriidiline isik, mis on asutatud või muul viisil nõuetekohaselt moodustatud kooskõlas selle lepingupoole õigusaktidega ning mis on teise lepingupoole territooriumil asuva investeringu omanik, valdaja või osanik.

2. Eesti Vabariigi puhul võib *investor* olla ka Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna osalisriigi juriidiline isik, millel on kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitega 49 ja 54 asutamisevabaduse põhimõtte alusel õigus püsivalt tegutseda või luua oma alaline esindus Eesti Vabariigis.

3. *Investeering* – igat liiki vara, mille ühe lepingupoole investor on investeerinud teise lepingupoole territooriumil selle riigi õigusaktide kohaselt, esmajoones:

a) vallas- ja kinnisvara ning muud asjaõigused, nagu hüpoteek, pant, kasutusvaldus ja muud samalaadsed õigused;

b) äriühingu osakud, aktsiad ja teised äriühingus osalemise vormid;

c) kasumi reinvesteering, võlakirjad, investeeringuga seotud rahanõue või rahalise väärtusega õigustatud tulemi nõue;

d) intellektuaalse omandi õigused, nagu need on määratletud Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni egiidi all sõlmitud mitmepoolsetes lepingutes, millega mõlemad lepingupoolel on ühinenud, sealhulgas autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused, tööstusomandi õigus, kaubamärk ja patent, tööstusnäidis ja tootmisprotsesside tehniline kirjeldus, sordikaitse, oskusteave, ärisaladus, kaubanimi ja firmaväärtus;

e) õigus osaleda seadusjärgses majandus- ja kaubandustegevuses.

Mis tahes muutus varade investeerimise või reinvesteerimise vormis ei mõjuta nende olemust investeeringuna.

4. *Tulu* – investeeringust saadav tulu, esmajoones kasum, dividendid, intressid, patendi- ja muud tasud.

5. *Territoorium* –

Eesti Vabariigi puhul Eesti Vabariigi maismaaterritoorium ja territoriaalmeri, samuti territoriaalmeri välispiiriga külgnevad merealad, sealhulgas nimetatud territooriumide merepõhi ja selle all asuv maapõu, mille üle on Eesti Vabariigil suveräänne õigus ja jurisdiktsioon kooskõlas rahvusvahelise õigusega;

Kasahstani Vabariigi puhul riigipiiriga määratud territoorium, kaasa arvatud maismaaterritoorium, siseveed, nende põhi, maapõu ja õhuruum nende kohal, mille üle on Kasahstani Vabariigil suveräänne õigus ja jurisdiktsioon kooskõlas riigisisese ja rahvusvahelise õigusega.

ARTIKKEL 2

Investeeringute soodustamine ja lubamine

1. Lepingupool toetab teise lepingupoole investoreid, loob neile oma territooriumil soodsad investeerimistingimused ning lubab selliseid investeeringuid oma õigusaktide kohaselt.
2. Vastastikuse investeerimise toetamiseks teavitab lepingupool taotluse korral teist lepingupoolt investeerimisvõimalustest oma territooriumil.
3. Vajaduse korral annab lepingupool viivitamata oma õiguse kohaselt välja load, mida taotletakse seoses teise lepingupoole investorite palgatud tippjuhtide ja kvalifitseeritud spetsialistide, konsultantide või ekspertide tegevusega.

ARTIKKEL 3

Kaitse

1. Lepingupool tagab oma territooriumil teise lepingupoole investori investeeringutele täieliku kaitse ja julgeoleku. Kumbki lepingupool ei takista omavoliliste ega diskrimineerivate meetmetega selliste investeeringute arendamist, juhtimist, säilitamist, kasutamist, laiendamist, müüki ja vajaduse korral likvideerimist.
2. Lepingupoole investorite investeeringuid ja tulu koheldakse teise lepingupoole territooriumil ausalt ja õiglaselt kooskõlas rahvusvahelise õigusega.

ARTIKKEL 4

Riiklik kohtlemine ja enamsoodustusrežiim

1. Lepingupool kohtleb oma territooriumil teise lepingupoole investori investeeringuid ja tulu vähemalt sama soodsalt kui oma investori investeeringuid ja tulu või mis tahes kolmanda riigi investori investeeringuid ja tulu, võttes aluseks neist asjaomasele investorile soodsama.
2. Lepingupool kohtleb oma territooriumil teise lepingupoole investorit investeeringu omandamise, arendamise, juhtimise, säilitamise, kasutamise, laiendamise, müügi või võõrandamise puhul vähemalt sama soodsalt kui oma investorit või mis tahes kolmanda riigi investorit, võttes aluseks neist asjaomasele investorile soodsama.
3. Lepingupool ei kehtesta oma territooriumil teise lepingupoole investori investeeringutele kohustuslikke nõudeid materjalide ostu, tootmisvahendite, tootmistegevuse, veonduse ja oma toodete turustamise kohta ega muid selliseid põhjendamatu või diskrimineeriva tulemusega ettekirjutusi.

4. Lõikeid 1 ja 2 ei või tõlgendada lepingupoole kohustusena võimaldada teise lepingupoole investoritele samasugust kohtlemist, soodustusi või eelisõigusi, nagu esimene lepingupool on andnud tulenevalt:

a) olemasoleva või tulevase tolliliidu või majandus- või rahaliidu, vabakaubanduspiirkonna või muust sellisest rahvusvahelisest lepingust, mille osaline emb-kumb lepingupool on või mille osaliseks ta võib tulevikus saada;

b) rahvusvahelisest lepingust või kokkulepest, mis on kas täielikult või osaliselt seotud maksustamisega.

ARTIKKEL 5 **Sundvõõrandamine**

1. Lepingupool ei sundvõõranda ega natsionaliseeri oma territooriumil otseselt ega kaudselt teise lepingupoole investori investeeringut ega võta muid samaväärse tulemusega meetmeid (edaspidi *sundvõõrandamine*), välja arvatud juhul, kui sundvõõrandatakse järgmistel tingimustel:

- a) üldistes huvides;
- b) võrdse kohtlemise põhimõtte alusel;
- c) õiglase menetluse kohaselt ja
- d) kiire, piisava ja tõhusa hüvitise eest.

2. Hüvitise suurus peab vastama sundvõõrandatud investeeringu õiglasele turuväärtusele vahetult enne sundvõõrandamist või eelseisva sundvõõrandamise teatavaks saamist, kui see kuupäev on varasem. Hüvitis tuleb välja maksta viivitamata, seda peab saama tegelikult realiseerida ja vabalt üle kanda.

3. Lepingupoole investoril, keda kahjustab teise lepingupoole läbiviidud sundvõõrandamine, on õigus nõuda asja kiiret läbivaatamist, sealhulgas investeeringu käesoleva artikli kohast hindamist ja hüvitamist, kas kohtus või muus teise lepingupoole pädevas ja sõltumatus ametiasutuses.

ARTIKKEL 6 **Kahju hüvitamine**

1. Kui ühe lepingupoole investori tehtud investeering kannab kahju teise lepingupoole territooriumil asetleidva sõja või muu relvakonflikti, rahvarahutuse, hädaolukorra, revolutsiooni, mässu või muu sellise sündmuse tõttu, peab teine lepingupool võimaldama talle vara tagastamisel, hüvitise maksmisel, kompenseerimisel või muu lahenduse korral vähemalt sama soodsa kohtlemise kui oma investoritele või mis tahes kolmanda riigi investoritele, võttes aluseks neist asjaomasele investorile soodsama.

2. Piiramata lõike 1 kohaldamist, tuleb lepingupoole investorile, kes selles lõikes loetletud sündmuse tõttu kannab teise lepingupoole territooriumil kahju, kuna ametiasutused on tema vara täielikult või osaliselt:

a) sundkasutusele võtnud;

b) hävitanud, kui selle põhjuseks ei olnud relvavõitlus ega nõudnud seda tingimata hetkeolukord,

võimaldada sundkasutuse ajal saadud kahju eest või vara hävitamise korral kiire, piisav ja tõhus hüvitis või vara tagastamine. Asjakohane makse peab olema tehtud vabalt konverteeritavas valuutas ja seda peab saama viivitamata vabalt üle kanda.

ARTIKKEL 7

Ülekanded

1. Lepingupool tagab kooskõlas oma õigusaktidega, et teise lepingupoole investori tema territooriumil tehtud investeeringuga seotud makseid võib tema territooriumil vabalt üle kanda.

Need ülekanded on esmajoones:

a) algkapital ja lisasummad investeeringu säilitamiseks või suurendamiseks;

b) tulu;

c) lepingu-, sealhulgas laenulepingujärgsed maksed;

d) investeeringu täielikust või osalisest müügist või likvideerimisest saadav tulu;

e) artiklites 5 ja 6 ettenähtud hüvitised;

f) investeerimisvaidluse lahendusest tulenevad maksed;

g) töötasu ja muu tasu, mis makstakse investeeringuga seoses välismaalt palgatud töötajatele.

2. Lepingupool tagab, et lõikes 1 nimetatud ülekandeid saab teha viivitamata, vabalt konverteeritavas valuutas ülekande tegemise kuupäeval kehtiva turukursi alusel.

3. Käesolev artikkel ei takista lepingupoolel täitmast heas usus oma majandus-, tolli- ja rahaliidu liikmesusest tulenevaid kohustusi.

4. Olenemata käesolevas artiklis sätestatust, võib kumbki lepingupool nii erakordse finants- ja majandusolukorra kui ka tõsise maksebilansi raskuse korral kehtestada valuutapiiranguid kooskõlas asjaomase riigi õigusaktide ning Rahvusvahelise Valuutafondi 22. juuli 1944. aasta Bretton Woodsi lepinguga.

ARTIKKEL 8

Õiguste üleminek

1. Kui ühe lepingupoole investori investeering teise lepingupoole territooriumil on kindlustatud mitteäriliste riskide vastu riigisisese õigusega kehtestatud korra kohaselt, tunnustab teine lepingupool kindlustuslepingust tulenevate investori mis tahes õiguste üleminekut kindlustajale.

2. Kindlustajal ei saa olla muid õigusi, kui olid investorile antud õigused. Üleläänud nõuded ei saa olla suuremad kui esialgsed nõuded.

ARTIKKEL 9

Lepingupoole ja teise lepingupoole investori vaidluste lahendamine

1. Ühe lepingupoole investor püüab teise lepingupoolega tekkinud vaidluse esialgu lahendada läbirääkimiste ja konsultatsioonide teel.

2. Läbirääkimiste alustamiseks esitab investor lepingupoolele kirjaliku teate. Teates märgitakse:

- a) vaidluspoolest investori nimi ja aadress;
- b) lepingu sätted, mille rikkumist väidetakse;
- c) nõude faktiline ja õiguslik alus ning
- d) taotletavad meetmed ja kahjunõude suurus.

3. Kui vaidlust ei ole võimalik lahendada vastastikusel kokkuleppel kuue kuu jooksul alates kirjalikust teatest, lahendatakse see investori taotluse alusel järgmiselt:

a) selle lepingupoole pädevas kohtus, kelle territooriumil investeering tehti;

b) Rahvusvahelises Investeeringuvaidluste Lahendamise Keskuse (ICSID) vahekohtus, mis moodustati riikide ja teiste riikide kodanike vaheliste investeerimisvaidluste lahendamise konventsiooni järgi, mis avati allakirjutamiseks 18. märtsil 1965 Washingtonis. Käesoleva lepingu kohaselt on lepingupoolel tagasivõtmatult nõus vaidluse esitamisega nimetatud keskusele. Nõusolek sisaldab loobumist nõudest, et riigisisesed haldus- või kohtumeetmed peavad olema ammendatud; või

c) vahekohtus, mis koosneb kolmest vahekohtunikust, kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni rahvusvahelise kaubandusõiguse komisjoni vahekohtueeskirjadega. Käesoleva lepingu kohaselt on lepingupoolel tagasivõtmatult nõus vaidluse esitamisega nimetatud vahekohtule, ka juhul, kui lepingupoolel ja investoril puudub eraldi vahekohtukokkulepe.

4. Otsus on lõplik ja siduv. Lepingupool tagab vahekohtuotsuse tunnustamise ja täitmise kooskõlas oma asjakohaste õigusaktidega.

5. Vaidluses osalev lepingupool ei esita üheski lepitus- või vahekohtumenetluse või otsuse täitmise järgus vastuväidet selle kohta, et teiseks vaidluspooleks olev investor on kindlustuse tulemusel juba saanud hüvitist kogu või osa kantud kahju eest.

6. Investoril, kes on lõike 3 punkti a kohaselt esitanud vaidluse riigi kohtule või ühele lõike 3 punktides b ja c nimetatud vahekohtule, ei ole õigust esitada oma kohtuasja ühtegi teise kohtusse ega vahekohtusse. Investori valik kohtu või vahekohtu kasuks on lõplik ja siduv.

ARTIKKEL 10

Lepingupoolte vaidluste lahendamine

1. Lepingupooled lahendavad lepingu tõlgendamise või kohaldamisega seotud vaidlused võimaluse korral läbirääkimiste ja konsultatsioonide teel.
2. Kui lõikes 1 nimetatud vaidlust ei ole võimalik lahendada kuue kuu jooksul, esitatakse see emma-kumma lepingupoolle taotlusel lahendamiseks kolmeliikmelisele vahekohtule.
3. Kumbki lepingupool määrab ühe vahekohtuniku ja need kaks vahekohtunikku lepivad kokku esimehes, kes on kolmanda riigi kodanik. Vahekohtunikud määratakse kahe kuu jooksul alates kuupäevast, mil üks lepingupool on teatanud teisele lepingupoollele oma kavatsusest esitada vaidlus vahekohtusse, mille esimees tuleb määrata kahe järgneva kuu jooksul.
4. Kui lõikes 3 nimetatud ajavahemikest ei peeta kinni, võib kumbki lepingupool muu asjakohase lahenduse puudumisel paluda teha vajalikud määramised Rahvusvahelise Kohtu esimehel. Kui Rahvusvahelise Kohtu esimees on emma-kumma lepingupoolle kodanik või ta ei saa muul põhjusel nimetatud ülesannet täita, palutakse samadel tingimustel teha vajalikud määramised Rahvusvahelise Kohtu aseesimehel või tema võimetuse puhul kohtu kõige kauem teenistuses olnud liikmel lähtudes kohtu reeglitest.
5. Kui lepingupooled ei otsusta teisiti, kehtestab vahekohus ise menetluskorra.
6. Vahekohus teeb otsuse lepingust lähtudes ja kooskõlas rahvusvahelise õiguse normidega. Kohus teeb otsuse häälteenamusega ning see on lõplik ja siduv.
7. Kumbki lepingupool kannab enda määratud vahekohtuniku kulud ning oma esindamisega seotud vahekohtumenetluse kulud. Esimehega seotud ja ülejäänud kulud kannavad mõlemad lepingupooled võrdsetes osades. Kohus võib oma otsusega määrata ka kulude teistsuguse jaotamise.

ARTIKKEL 11

Lepingu kohaldamine

Lepingut kohaldatakse investeeringute suhtes, mis on tehtud nii enne kui ka pärast lepingu jõustumist. Lepingut ei kohaldata ühegi enne lepingu jõustumist tekkinud investeeringuvaidluse suhtes.

ARTIKKEL 12

Jõustumine, kestus ja lõpetamine

1. Leping jõustub kuupäeval, mil saadakse diplomaatiliste kanalite kaudu kätte lepingupoolte viimane teade lepingu jõustumiseks vajalike riigisiseste nõuete täitmise kohta.

2. Leping jääb jõusse kümneks aastaks ja pikeneb seejärel kümneaastaste ajavahemike kaupa, kui kumbki lepingupool ei ole üks aasta enne esimese või mis tahes järgneva ajavahemiku möödumist teisele lepingupoolele kirjalikult teatanud diplomaatiliste kanalite kaudu oma kavatsusest leping lõpetada.

3. Investeeringute suhtes, mis on tehtud enne lepingu lõpetamise jõustumise kuupäeva, kehtivad lepingu sätted edasi kümme aastat, alates lepingu lõpetamise kuupäevast.

4. Lepingu võib lõpetada diplomaatilisel teel kuuekuulise kirjaliku etteteatamisega, kui see on vajalik Eesti Vabariigi Euroopa Liidu liikmesusest tulenevate kohustuste tõttu, tingimusel et lepingu lõppemisel jäävad vastastikused investeeringud kaitstuks samal tasemel kui lepingu kehtivuse ajal.

5. Selle kinnituseks on täievolilised esindajad lepingule alla kirjutanud.

Koostatud 20. aprillil 2011 Tallinnas kahes eksemplaris eesti, kasahhi, vene ja inglise keeles; kõik tekstid on võrdselt autentset. Erineva tõlgendamise korral lähtutakse ingliskeelsest tekstist.

Eesti Vabariigi valitsuse nimel
Juhan Parts

Kasahstani Vabariigi valitsuse nimel
Yerzhan Kazaykhanov